

# آداب ازدواج

مختصری در آداب نکاح

محمدهادی مذهب‌جعفری

جوان در دنیای مدرن و پرمشغله امروز، عادت کرده محرك بیرونی او را به حرکت درآورد، برای بهشت رفتن هم منتظر باز شدن باب جنگ و جهاد شده‌اند. خوب! در این وضعیت، وقتی ازدواج می‌کنند که غالباً هم دیر و پرهزینه می‌شود، به صرافت می‌افتدند که بر سیره نبوی و سنت اهل‌البیت کار را به پیش ببرند. اما آنبوه کتب قطور غربی، التقاطی و احادیث را پیش روی خودشان می‌بینند که ترجیح می‌دهند بهجای آن چند صفحه اینترنتی را بالا و پایین کرده و در شبکه‌های اجتماعی چند نکته بیاموزند.

این مخاطره ما را بر آن داشت که رساله «انشاء صورت انسانی» استاد بزرگوار، آقای صمدی آملی را بازنویسی کرده و اندکی از مطالب حاشیه‌ای را که از ضروریات دانستنی‌های سال‌های ابتدائی پس از ازدواج است را گردآوری کرده و در اختیار جوانان مؤمن و مسلمان قرار دهیم و از این منظر به حداقل ممکن از دانستنی‌ها اشراف پیدا کنند. تا در صورت اهمال، تنبی و مطالعه نکردن کتب اصلی، از نکات و آداب دین مبین اسلام بازنمانند.

این رساله را می‌توان «آداب مختصر ازدواج» نام گذاشت چراکه در آن به سه موضوع رفتار با همسر، جماع و فرزندآوری خواهیم پرداخت و هدف ایجاد ادب در خانواده‌های نوپایی است که توسط جوانان مؤمن شکل گرفته و تصمیم دارند واحد باکیفیتی برای امّت اسلامی باشند. امیدواریم پس از مطالعه این جزوی علاقه‌مند شده و علاوه بر کتاب «مطلع عشق» امام خامنه‌ای<sup>۱</sup> منابعی که در انتهای این رساله آمده را نیز تهیه و مطالعه کنند.

## آداب هم‌سری

ازدواج در دوران پس از انقلاب اسلامی، دیگر امری فردی محسوب نمی‌شود، چراکه در دوران فعلی که ۲۹ کشور جهان<sup>۲</sup> گناه همجنس‌بازی را قانونی کرده و نهاد خانواده به سرعت در سراسر جهان در حال فروپاشی است، وظیفه مسلمان شیعی است که اصول الهی این انقلاب را اولاً حفظ و ثانیاً به جهان صادر کند. امام خامنه‌ای<sup>۳</sup> می‌فرماید: «یکی از گناهان کبیرهٔ تمدن غرب نسبت به بشریت، این است که ازدواج را در چشم مردم سبک کرد. تشکیل خانواده را کوچک کرد، مثل لباس که عوض می‌کنند... قضیه زن و شوهری را این‌طور کردند.»<sup>۴</sup> این در حالی است که پیامبر<sup>۵</sup> می‌فرماید: «هرکس در ابتدای جوانی ازدواج کند شیطان فریاد می‌کند: ای‌وای، دوسوم دین خود را از شر من حفظ کرد.»<sup>۶</sup> و «هرکس ازدواج کند نیمی از دینش را بازیافته»<sup>۷</sup> و این پیوند را ضروری مقدس برای جامعه دانسته و انسجام اجتماعی را بر پایه آن می‌داند. چراکه اعتقاد هر مسلمانی بنا به فرموده حضرت رسول<sup>۸</sup>: «مردان را زن دهید تا خدا اخلاقشان را نیکو، ارزاقشان را وسیع و جوانمردی‌شان را زیاد گرданد.»<sup>۹</sup> باید بر این باشد که ازدواج، پول و امکانات و خوبی‌های اخلاقی را می‌رساند؛ نه آنکه فرد باید این‌ها را داشته باشد تا ازدواج کند.

ازدواج در اسلام، دستمایه سلوک الی الله است. اگر همسر، همراه هم باشد که خوشبختان. ولی مراقب فرموده آیت‌الله پهلوانی از عرفای معاصر باشید که می‌فرمودند: «در مسائل مختلف معنوی و اجتماعی، بر خودتان سخت‌گیری کنید؛ ولی به خانواده‌تان کاری نداشته باشید و عقاید [سلوکی] خود را به همسرتان تحمیل نکنید، مثلاً اگر خواستند تلویزیون [و سریال‌های عامه] ببینند مانع نشوید، اما اگر خودتان تشخیص دادید که نباید نگاه نگیرد، نگاه نکنید.»<sup>۱۰</sup> و این را در کنار گفته همسر امام خمینی<sup>۱۱</sup> قرار دهید که می‌گوید: «آقا در آغاز زندگی‌مان دو چیز به من سفارش کرد و دیگر تا آخر عمر درخواستی نداشت. فرمود: مراقب واجب و حرام

<sup>۱</sup> [https://en.wikipedia.org/wiki/Same-sex\\_marriage](https://en.wikipedia.org/wiki/Same-sex_marriage)

<sup>۲</sup> خطبه عقد مورخ ۱۳۷۸/۰۱/۲۴

<sup>۳</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۱۶۶

<sup>۴</sup> همان، ص ۱۷

<sup>۵</sup> بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۲۲۲

<sup>۶</sup> سلوک با همسر، ص ۲۷۶

باش، مستحبات و مکروهات شما به من ربطی ندارد. اداره داخل منزل به ذوق و سلیقه شماست، به من ربطی ندارد.<sup>۱</sup> بنا به فرموده پیامبر<sup>۲</sup>: «مرد مؤمن، به میل و سلیقه خانواده و همسر خود غذا می‌خورد»<sup>۳</sup> گذر از این نکته، مراحل سلوک زوج، می‌تواند با عمل به توصیه‌های کوچکی همانند این توصیه آیت‌الله بهجت<sup>۴</sup> به نوعروس‌ها و تازه‌دامادها آغاز شود که: «در هر روز، وقتی را برای مطالعه کتاب‌های سودمند اختصاص دهید». چراکه چشم‌بسته به راه افتادن و بدون علم و آگاهی عمل کردن، فرصت‌های طلایی زندگی را از دست انسان می‌گیرد.<sup>۵</sup> و آقا سعی کند خانم را کمک کند و خانم آقا را، به قول امام خامنه‌ای<sup>۶</sup>: «خیلی از زن‌ها هستند که شوهرانشان را بهشتی می‌کنند. خیلی از مردها هم هستند که زن‌هایشان را بهشتی می‌کنند. عکس آن هم هست! اگر زن و شوهر قدر این کانون خانوادگی را بدانند، کمال برای آنان در سایه ازدواج خوب ممکن خواهد شد.»<sup>۷</sup> «البته در این زمینه، هرکس در راه خدا جلوتر، پیش‌قدم‌تر، فداکارتر، آگاه‌تر و به درد‌بخورتر و برای بندگان خدا نافع‌تر باشد؛ این بالاتر و بهتر است؛ ممکن است زن در آن حد نباشد، ایرادی ندارد. زن، خودش را به سمت او بکشاند. یا زن ممکن است بالا باشد، مرد بهقدر او نباشد، پس مرد باید خود را به سمت او بکشاند.»<sup>۸</sup>

مهریه بنا به حکم قرآن از پاک‌ترین اموالی است که بر روی زمین وجود دارد، از همین روست که حضرت رسول<sup>۹</sup> فرموده: «زنی که بر غیرت همسرش صبر کند و زنی که با بداخل‌الاقی همسرش بسازد و زنی که مهریه‌اش را به همسرش ببخشد، خداوند عذاب قبر را از او بر می‌دارد و با حضرت فاطمه<sup>۱۰</sup> محشور می‌شوند.»<sup>۱۱</sup> و «ثواب هزار شهید برایشان نوشته می‌شود»<sup>۱۲</sup>. بنا حکم فقهی با نخستین جماع، پرداخت همه مهریه بر مرد واجب می‌شود و در غیر اینصورت در هنگام طلاق باید نیمی از مهر را پرداخت کند.<sup>۱۳</sup> حال اگر مردی این مهر را بر عهده خودش نداند و نخواهد که آن را بپردازد به فرموده امام صادق<sup>۱۴</sup> در حکم دزدی است<sup>۱۵</sup> و پیامبر<sup>۱۶</sup> فرموده: «هرکس به زنی درباره مهریه‌اش ظلم کند، خداوند در روز قیامت او را زناکار محسوب می‌کند و می‌فرماید: بنده من! کنیز خود را به عهد و پیمانم به همسري تو درآوردم، ولی تو به عهد من وفا نکردی؛ پس خداوند خود مطالبه حق آن زن را به عهد می‌گیرد و تمام کارهای نیک مرد را می‌گیرد ولی باز هم کفایت حق زن را نمی‌کند، پس امر می‌کند او را به آتش ببرند.»<sup>۱۷</sup> این سیره ائمه معصومین بوده که مهر زن را پرداخت می‌کردند و در گردن خود نگه نمی‌داشتند، به‌نحوی که فردی خدمت امام باقر<sup>۱۸</sup> می‌رسد و از اسباب و اثاث خانه تعجب می‌کند، امام به او می‌فرمایند: «آن اتاق همسرم بود و عده‌ای از جدم حسین بن علی نیز در شگفت شدند که: ما در منزل شما چیزهایی می‌بینیم که در منزل رسول‌الله نبوده است. حضرت پاسخ می‌دهند: ما با زنان خود ازدواج می‌کنیم و مهریه آنان را می‌پردازیم، پس آنان هرچه می‌خواهند با مهر خود می‌خرند؛ و ما در آن سهم نصیبی نداریم.»<sup>۱۹</sup> پس سیره برای مرد آن است که مهر را مقدار معقولی تعیین کند و آن را در اسرع وقت پرداخت کند و درگیر عرف امروز جامعه غرب‌زده پیش از ظهور نشود، البته سلوک برای زن به وسیله مهر هم گفته شد.

ازدواج یعنی دو فرهنگ، دو نگاه، دو حال متفاوت، یکی بشوند. توقعات جوانان از همدیگر بالاست. و مهم‌ترینشان توقع برخورد درست و واکنش درست دیدن از طرف مقابل است. اینجاست که مشکلات آغاز می‌شود، هر دو در ابتدای مسیر زندگی هستند و خامی بسیار دارند؛ هنوز مبارزه با هوای نفس<sup>۲۰</sup> را یاد نگرفته‌اند و اشتباهات زیادی از هر دو طرف سر می‌زند و دائم هم تکرار

<sup>۱</sup> برداشت‌هایی از سیره امام، ج ۱، ص ۳۹

<sup>۲</sup> بحار الانوار، ج ۱۵، ص ۱۳۲

<sup>۳</sup> سلوک با همسر، ص ۲۸۱

<sup>۴</sup> خطبه عقد، مورخ ۱۳۷۵/۰۲/۱۰

<sup>۵</sup> خطبه عقد، مورخ ۱۳۷۲/۰۶/۱۱

<sup>۶</sup> بحار الانوار، ج ۶، ص ۹۱

<sup>۷</sup> ارشاد القلوب، ج ۱، ص ۱۷۵

<sup>۸</sup> تحریر الوسیله، ج ۳، ص ۵۳۵

<sup>۹</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۱

<sup>۱۰</sup> بحار الانوار، ج ۷، ص ۲۱۳

<sup>۱۱</sup> دعائیم الاسلام، ج ۲، ص ۱۵۹

<sup>۱۲</sup> رجوع کنید به سلسله مباحث تنها مسیر، استاد پناهیان

می‌شود! از همین روست که برای جمله «بروید و باهم بسازید»<sup>۱</sup> امام خمینی<sup>۲</sup> که در خطبه عقد به جوان‌ها می‌گفتند، چندین کتاب و شرح گفته و نوشته شده است.

جوانان وقتی عصبانی می‌شوند باید به خاطر داشته باشند «بروید باهم بسازید» برای همین زمان است؛ نه اوقات خوشی! وقتی خشم مستولی می‌شود یاد این فرموده امام صادق<sup>۳</sup> بیافتدند که فرموده‌اند: «ای شیعه آل محمد! بدانید از ما نیست کسی که هنگام خشم، نتواند خودش را کنترل کند»<sup>۴</sup> و به خاطر بیاورد فرموده امام باقر<sup>۵</sup> را که می‌فرماید: «کسی که خشم خود را فرو برد درحالی که قدرت و توانایی اعمال آن را دارد، خداوند قلبش را روز قیامت از امن و ایمان پر می‌کند.»<sup>۶</sup> و امام کاظم<sup>۷</sup> را که به خاطر تلاوت آیه والکاظمین الغیظ<sup>۸</sup>، خشمش را فرو برد، والاعفین عن الناس، کنیزی که به استباہ فرزند امام را کشته بود بخشدید و به خاطر والله يحب المحسنين، او را در راه خدا آزاد کرد. یادمان باشد اگر از معصومین نتوانیم الگو بگیریم و آن‌ها را دست نایافتی بدانیم دلیلی برای شیعه بودن نمی‌ماند. و مرد باید بداند که بنا به فرموده قرآن عظیم «مردان قوام [استواری و پایداری] بر زنان هستند»<sup>۹</sup> پس بر مرد است که این گفته مولای متقيان را انتصال کند: «همواره، با زنان مدارا کنید و با آنان به نیکی سخن گویيد، تا آنان نیز سخن نیکو بگویند.»<sup>۱۰</sup> و به یاد داشته باشد که پیامبر<sup>۱۱</sup> فرمود: «هر دو مسلمانی که با هم قهر کنند و سه روز به قهر خود ادامه داده و باهم آشتی نکنند، هر دو از اسلام بیرون رفته و بین آن‌ها دوستی نخواهد بود و هر کدام از آن‌ها که در سخن گفتن با دیگری پیشی گیرد، در روز حساب زودتر به بهشت وارد می‌شود.»<sup>۱۲</sup> و چون حضرت علی<sup>۱۳</sup> فرمود: «زنان، نزد مردان امانت هستند، آزارشان نرسانید و بر آنان سخت نگیرید.»<sup>۱۴</sup> شایسته است مرد در آشتی پیش‌قدم شود. چه آنکه معصومین<sup>۱۵</sup> هم همین کار را می‌کردند: «امام صادق<sup>۱۶</sup> فرمود: پدرم امام باقر<sup>۱۷</sup> همسری داشت که او را اذیت می‌کرد، ولی پدرم او را می‌بخشدید.»<sup>۱۸</sup> و بالاتر از آن فرموده پیامبر<sup>۱۹</sup> است: «کسی که زن خود را بدون جهت کتک بزند، من در روز قیامت دشمن او هستم.»<sup>۲۰</sup> البته آیه قوام بودن مردها ادامه هم دارد و در ادامه می‌فرماید: «و زنانی را که از سرکشی آنان بیم دارید، [نخست] پند و اندرزشان دهید و [اگر مؤثر نشد] در بستر از آنان دوری کنید و [اگر پند و قهر اثر نکرد، در محدوده دستور شرع] آنان را بزنید، پس اگر از شما اطاعت کردن، [برای ستم و آزار بیشتر] بهانه‌ای بر آنان مجویید. همانا خداوند بلند مرتبه و بزرگ است.»<sup>۲۱</sup> بلی زدن در اسلام در حد ضرورت مجاز شمرده شده است اما در ادامه آیه هم ذکر شده که برای زدن، بهانه نتراشید. هر وقت خواستید بزنید یاد این حدیث بیافتید که خاتم الانبیاء<sup>۲۲</sup> فرمود: «برادرم جبرائیل، آنقدر سفارش زنان را می‌نمود که من گمان کردم، برای شوهر جایز نیست به زنش اُف بگوید.»<sup>۲۳</sup>

اساساً اگر هرکسی کار خودش را انجام دهد و به آن بخشن از مطالب که مربوط به اوست توجه کند، کارها حل خواهند شد! پس باید دانست که در سمت دیگر موضوع، امام باقر<sup>۲۴</sup> فرموده: «جهاد زن، عبارت از صبر و تحمل بر آزار همسر است.»<sup>۲۵</sup> و پیامبر<sup>۲۶</sup> فرموده است: «هر زنی که با زبان خویش، همسرش را آزره خاطر گرداند، مادامی که او را راضی نکرده، خداوند توبه و کفاره و عمل خیری را از او نمی‌پذیرد، اگر چه روزها روزه گیرد و شبها را به عبادت بپردازد و برده‌ها در راه خدا آزاد کند و سوارانی را در راه حق به جبهه‌ها یا مرزها بفرستد و اول کسی خواهد بود که به آتش وارد می‌شود و این در مورد مرد هم صادق است اگر ظالم باشد.»<sup>۲۷</sup> و همه می‌دانند زنان به حکم غلبه احساسات، بیشتر درگیر زبان و مشکلات آن‌اند. پس بهتر است بر روی کلام و آداب

<sup>۱</sup> مطلع عشق، ص ۸۹

<sup>۲</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۱۰

<sup>۳</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۱۷۸

<sup>۴</sup> سوره مبارکه آل عمران، آیه شریفه ۱۳۴

<sup>۵</sup> سوره مبارکه نساء، آیه شریفه ۳۴

<sup>۶</sup> بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۳

<sup>۷</sup> اصول کافی، ج ۲، ص ۳۴۵

<sup>۸</sup> مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۵۵۱

<sup>۹</sup> میزان الحكمه، ج ۳، ص ۲۰۲

<sup>۱۰</sup> ارشاد القلوب، ص ۱۷۵

<sup>۱۱</sup> سوره مبارکه نساء، آیه شریفه ۳۴

<sup>۱۲</sup> مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۵۲

<sup>۱۳</sup> فروع کافی، ج ۵، ص ۱۲

<sup>۱۴</sup> من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۴

کلام تمرکز ویژه‌ای کنند و آداب تکلم صحیح را بیاموزند. آدابی مانند بیان جملات با فعل مثبت مانند «از تو می‌خواهم مرا در کنی!» به جای استفاده از جملات معمول و متداولی مانند «تو هیچ وقت مرا درک نکرده‌ای!» و در مرحله دوم تأثیرات فامیل شوهر و فامیل خودش بر روی رفتار اوست که در این زمینه پیامبر<sup>ص</sup> فرموده: «بهترین زنان شما، زنی است که پیش فامیل و بستگان عزیز و نفوذناپذیر و پیش شوهرش رام و فروتن باشد، فرمان شوهرش را بپذیرد و هنگامی که با او تنها می‌شود هرچه می‌خواهد، در اختیارش بگذارد.»<sup>۱</sup> و امام کاظم<sup>ع</sup> می‌فرماید: «جهاد زن خوب شوهرداری کردن است.»<sup>۲</sup> و پیامبر<sup>ص</sup> می‌فرماید: «هر زنی که در خانه شوهر خود به قصد مرتب کردن آن، چیزی را جابجا کند، خداوند به او نظر می‌کند و هر که خداوند به او نظر کند، عذابش نمی‌کند.»<sup>۳</sup> گرچه مرد باید بداند که امیرالمؤمنان<sup>ع</sup> فرموده: «الْمَرْأَةُ رَيْحَانَةٌ وَ لَيْسَتْ بِقَهْزَمَانَ - زن شاخه گل است نه خدمتکار و کارپرداز»<sup>۴</sup> در ادامه روایتی ذکر می‌کنم که سند آن صحیح است. از امام صادق علیه السلام روایت شده: «در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله، مردی به سفر رفت و قبل از سفر با همسرش عهد بست که تا برگشتمن او از سفر از منزل خارج نشود، پس از مدتی پدر زن مريض شد و زن واسطه‌ای را نزد پیامبر<sup>ص</sup> فرستاد تا ايشان، زن را [برخلاف عهدي که با شوهر بسته بود] اذن به خروج از منزل به منظور عيادت پدر دهد. حضرت در جواب فرمود در خانه بنشين و همسرت را اطاعت کن. اين امر بر زن گران آمد و واسطه دومی را فرستاد و دوباره همان جواب را شنید. پس از چندی پدر زن فوت کرد و زن واسطه‌ای فرستاد و از پیامبر<sup>ص</sup> خواست تا او را امر کنند که برای نماز بر پدر از منزل خارج شود که باز همان جواب را شنید. تا اينکه پدر آن زن را به خاک سپرند و پس از آن پیامبر<sup>ص</sup> بر آن زن پیام داد که خداوند متعال به خاطر اطاعت از همسر، تو و پدرت را بخشدید.»<sup>۵</sup> و حدیثی از پیامبر<sup>ص</sup> نقل شده که مضمونی عجیب دارد: «اگر قرار بود کسی را بر سجده به کسی امر کنم، به زنان امر می‌کردم بر شوهرانشان سجده کنند.»<sup>۶</sup>

با محبت کارهایی کرد که با هیچ ابزار دیگری نمی‌توان آن را انجام داد، این محبت که شغاف<sup>۷</sup> آدمی را پر می‌کند آنگاه که حلال باشد؛ برای خداوند ارزشی بسیار دارد آن‌چنان که پیامبر<sup>ص</sup> می‌فرماید: «هرگاه بندهای به چهره همسرش و همسرش به چهره او بنگرد، خدای سبحان از بالای عرش با نگاه رحمت به آن دو می‌نگرد. پس هرگاه دست یکدیگر را بگیرند، گناهان آن دو از بین انگشتانشان فرو می‌ریزد.»<sup>۸</sup> و می‌فرماید: «نشستن مرد نزد همسر و عیالش در پیشگاه خداوند از اعتکاف در مسجد من محبوب‌تر است.»<sup>۹</sup> متأسفانه برخی‌ها در بیان احساسات به همسرشان مشکل دارند؛ که باید به آن‌ها گفت امام خمینی<sup>ره</sup> در ایام میان‌سالی به همسرش این‌گونه نامه می‌نویسد: «تصدقت شوم، الهی قربانت بروم، در این مدت که مبتلای به جدایی از آن نور چشم عزیز و قوت قلب گردیدم، متذکر شما هستم و صورت زیبایت، در آیینه قلب منقوش است.»<sup>۱۰</sup> در هفتاد سالگی این‌چنین همسرش را در نامه‌ها خطاب می‌کند: «خانم محترم معظمه»، «خانم محترمه عزيزه‌ام»!<sup>۱۱</sup> حال باید پرسید چه چیز باعث می‌شود که برخی حتی یک دوست دارم ساده هم به همسرشان نگویند درحالی که پیامبر<sup>ص</sup> فرموده: «سخن مرد که به همسرش بگوید دوست دارم، هرگز از دل زن بیرون نمی‌رود»<sup>۱۲</sup> و «بهترین شما، بهترینتان نسبت به خانواده‌اش است و من بهترین شما هستم نسبت به خانواده‌ام.»<sup>۱۳</sup>

<sup>۱</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۴

<sup>۲</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۵۰۷

<sup>۳</sup> منتخب میزان الحكمه، ج ۱، ص ۴۶۰

<sup>۴</sup> نهج البلاغه، نامه ۳۱

<sup>۵</sup> من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۴۴۲

<sup>۶</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۵۰۸

<sup>۷</sup> قَدْ شَغَقَهَا حَبَّاً - سوره مبارکه یوسف، آیه شریفه ۳۵

<sup>۸</sup> کشف الاسرار، ج ۱۶، ص ۳۷۹

<sup>۹</sup> التفسیر المعین، ص ۴۰۶

<sup>۱۰</sup> صحیفه امام، ج ۱، ص ۲

<sup>۱۱</sup> صحیفه امام، ج ۱، ص ۴۵۸

<sup>۱۲</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۵۶۹

<sup>۱۳</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۲۲

## آداب جماع

فضای سایبر تحولات شگرفی را در جامعه جهانی ایجاد کرده و ارتباطات گسترده باعث شده تا علاوه بر حجم سنگین اطلاعات منتقل شده، شهوات و رفتارهای جهتدار نیز، برای مردم دیکته شود؛ و متأسفانه در این فضای «کنترل» با ارائه الگوهای خاص به نوعی بردۀداری مدرن نائل شوند. در این میان، کلیشه‌های جنسی جوامع نیز مورد هجوم قرار گرفته و ذائقه‌های جوانان دچار آسیب جدی شده است. تصورات غلط، سراسر این حوزه را در نور دیده و شاخص‌های جوانان را در حوزه‌های جنسی تغییر داده است. به عنوان مثال طول مناسب اندام تناسلی دائمًا توسط تبلیغات گسترده اینترنتی و ماهواره‌ای مورد هجمه قرار می‌گیرد، حال آنکه بنا به آخرین پژوهش‌ها متوسط جهانی بین ۱۲ تا ۱۳ سانت است.<sup>۲</sup> یا در بحث زودانزالی، باید گفت که تعریف پژوهشی آن بین یک دقیقه الی ۴۰ ثانیه است.<sup>۳</sup> در این میان کشورهای آمریکا، ایتالیا، چین، ترکیه، انگلیس در صدر جدول قرار دارند.<sup>۴</sup> اما به صورت هدفمند بر روی کشور ما تبلیغات صورت می‌پذیرد. این موضوعات که به دغدغه شماره یک مسائل جنسی تبدیل شده‌اند، اساساً در الگوی اسلامی محلی از اعراب ندارند، چراکه طول آلت ارتباطی با یک جماع صحیح و کامل نداشته و زودانزالی، عموماً دارای منبع روانی بوده و همه انواع آن قابل درمان است. از سوی دیگر باید تصریح کرد برخلاف تصور عموم، علت زود از زالی منحصر در گناه استمناء نیست، و باید دقت داشت که مبادا تهمت زده شود.<sup>۵</sup> پس مهم‌ترین موضوع که در احادیث به آن اشاره شده است، نزدیکی زمان ارگاسم زن و مرد و ارضاء شدن زنان به وسیله بازی و ملاعبه است، چراکه در صورت عدم ارضاء کامل طرفین، کانون خانواده دچار از هم‌گسیختگی می‌شود. مدیر بخش روان‌پژوهی سازمان پژوهشی قانونی کشور در همین رابطه اظهار داشته: «درصد طلاق‌ها به علت مشکلات و اختلالات جنسی است و این روزها راهروهای دادگاه‌های خانواده، پرازدحام‌ترین دوران فعالیت کاری خود را سپری می‌کنند ... درصد بالایی از طلاق‌های کشور، به دلیل مشکلات جنسی و ناآگاهی زوج‌ها از آداب زناشویی است.<sup>۶</sup>

پیامبر<sup>ص</sup> فرمود: «با همسرت نزدیکی کن که اجر می‌بری. ابوذر عرض کرد: با همسرم نزدیکی کنم و اجر ببرم؟ فرمود: همان‌طور که هرگاه مرتكب فعل حرام شوی، مستحق عقاب می‌شوی؛ پس همین‌طور هرگاه مرتكب فعل حلال شوی، اجر و پاداش داری.»<sup>۷</sup> این نگاه اسلام به نزدیکی حلال است. حتی رسول‌الله به فردی گفتند: «آیا امروز چیزی صدقه داده‌ای؟ عرض کرد خیر. حضرت فرمود نزد همسرت برو که همان صدقه توست به او.»<sup>۸</sup> و همچنین باید دانست که «حد مستحب جماع هر چهار شب<sup>۹</sup> و حد واجب شرعی هر چهار ماه است.<sup>۱۰</sup>» و امام صادق<sup>ع</sup> فرموده: «کسی که زن‌هایی را به عقد خود درآورد و نتواند آن‌ها را ارضاء نماید و احدی از آن‌ها مرتكب فحشا شود، گناهش بر دوش مرد است.»<sup>۱۱</sup> همچنین باید دانست که در جماع فواید مختلف پژوهشی نیز مانند: بهبود سیستم دفاعی بدن و دیرتر مبتلا شدن به بیماری‌ها، حفظ میل زناشویی، کنترل مثانه بهتر برای خانم‌ها، کاهش فشارخون، افزایش آستانه تحمل درد، کاهش خطر سرطان پروستات، بهبود سلامت خواب، کاهش اضطراب و نوعی ورزش به علت مصرف ۵ کالری در دقیقه و کاهش احتمال سکته قلبی بیان شده است.<sup>۱۲</sup> و امیرالمؤمنان<sup>ع</sup> فرموده: «هرگاه کسی مبتلا به دردی در بدن شود، یا حرارت بر مزاجش غالب آمد، پس با زن خود جماع کند تا ساکن شود.»<sup>۱۳</sup> و در این کار از اعتدال خارج نشود چراکه پیامبر<sup>ص</sup>

<sup>۱</sup> ر.ک به فلسفه فضای سایبر

<sup>۲</sup> <https://www.medicalnewstoday.com/articles/271647>

<sup>۳</sup> <https://www.nhs.uk/common-health-questions/sexual-health/can-premature-ejaculation-be-controlled>

<sup>۴</sup> [https://www.researchgate.net/figure/The-top-20-countries-contributed-to-publications-in-premature-ejaculation-research\\_tbl2\\_338346479](https://www.researchgate.net/figure/The-top-20-countries-contributed-to-publications-in-premature-ejaculation-research_tbl2_338346479)

<sup>۵</sup> آداب عشق‌ورزی ص ۹۱

<sup>۶</sup> ماهنامه خانه خوبان، شماره ۳۵، مهرماه ۱۳۹۰ / آداب عشق‌ورزی ص ۲۹

<sup>۷</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۴۹۵

<sup>۸</sup> آداب زناشویی در اسلام، ص ۹۹

<sup>۹</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۳۴۸

<sup>۱۰</sup> توضیح المسائل امام، مسئله ۲۴۱۸

<sup>۱۱</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۱۷۸

<sup>۱۲</sup> آداب عشق‌ورزی / ص ۱۷۴

<sup>۱۳</sup> حلیه المتنقین، ص ۱۳۰

فرموده: «هرکس طول عمر می‌خواهد باید صبح زود صحابه بخورد، کفش مناسب به پا کند، کمتر بدھی داشته باشد و با زنان خود کمتر آمیزش کند.»<sup>۱</sup>

برای افزایش قوت جماع معصومین موارد مختلفی را توصیه کرده‌اند، «کاسنی، نخود، هویج، زیتون، به<sup>۲</sup> و زدودن موهای زائد بدن» از جمله مواردی هستند که برای این مورد توصیه شده‌اند، البته بنا به فرموده امام صادق<sup>۳</sup> عطر کاربردی مهم و چندگانه در اسلام دارد: «استعمال بُوی خوش عقل را محکم و قوه جماع را زیاد می‌کند.»<sup>۴</sup> و امام رضا<sup>۵</sup> می‌فرمایند: «سرمه را فراموش نکن؛ زیرا باعث جلا و زیاد شدن نور چشم و رویش مژگان و خوشبو شدن دهان و تقویت قوه شهوت است.»<sup>۶</sup> که سرمه در اسلام هم برای آقایان است هم خانم‌ها و همچنین از مجموع احادیث استفاده می‌شود که افراد پس از رابطه برای بازگردانی نیروی ازدست‌رفته می‌توانند معجونی بسازند از شیر، عسل، موم عسل، گردو، خرما که می‌بایست پس از غسل کردن آن را نوشید. البته می‌توان موارد مغذی دیگری مانند موز را به دلخواه به آن اضافه کرد. توجه داشته باشید که برخی قرص‌های افزایش میل جنسی که بعد از پدیده‌ی «انقلاب جنسی» در غرب، به بازار جهانی راه یافت، تمرکز بر روی هورمون‌ها دارند؛ ولی در توصیه‌های معصومین، مواد مغذی بدن مجدد تأمین می‌شود. به عبارت دیگر به وسیله توصیه‌ها، مواد اولیه موجود در بدن افزایش می‌یابد، اما در قرص‌های هورمونی که تأثیر آنی و سریع دارند، دستور فیزیولوژیک به افزایش فعالیت داده می‌شود بدون اینکه مواد جدیدی برای مصرف، وارد بدن شود؛ که عوارض جانبی اثبات شده گوناگونی نیز به همراه دارند.

موارد توصیه‌شده برای تقویت قدرت جنسی در روایات متعددند، که ما جهت اختصار به یکی از آن‌ها اشاره می‌کنیم: «مردی به امام صادق<sup>۷</sup> گفت: دوست دارم غذایی به من یاد بدهید که نیروی جنسی من قوی شود. امام فرمود: پیاز سفید تهیه کن و قطعه قطعه بکن و در روغن زیتون سرخ کن سپس تخم مرغی تهیه کن و داخل کاسه‌ای بریز و مقداری نمک روی آن بریز. سپس تخم مرغ را داخل پیاز و روغن زیتون که سرخ کردی بریز و خوب سرخش کن و از آن بخور. آن مرد گفت: مدتی این غذای من شد تا نائل شدم به آنچه می‌خواستم.»<sup>۸</sup>

اما آنچه در هنگام همبستری باید انجام شود:

ردیف	ادب	شرح
۱	حالی کردن معده و مثانه	پیامبر <sup>۹</sup> : «مبدا کسی در حالی که از قضای حاجت خودداری می‌ورزد، نزدیکی کند؛ زیرا این کار بواسیر می‌آورد؛ و مبدا کسی در حالی که ادرار خود را نگهداشته نزدیکی کند، زیرا این کار ناسور می‌آورد.» <sup>۱۰</sup>
۲	وضو گرفتن	پیامبر <sup>۹</sup> : «اگر بین دو جماع فاصله افتاد، وضو بگیرد.» <sup>۱۱</sup>
۳	آراستن، سرمه و عطر زدن	امام صادق <sup>۱۲</sup> : «استعمال بُوی خوش عقل را محکم و قوه جماع را زیاد می‌کند.» <sup>۱۳</sup> و امام رضا <sup>۱۴</sup> فرمود: «سرمه را فراموش نکن؛ زیرا باعث جلا و زیاد شدن نور چشم و رویش مژگان و خوشبو شدن دهان و تقویت قوه شهوت است.» <sup>۱۵</sup>
۴	روبه قبله نبودن	امام صادق <sup>۱۶</sup> : «رو به قبله، پشت به قبله و همچنین در کشتنی جماع نکن!» <sup>۱۷</sup>
۵	بسم الله الرحمن الرحيم در هنگام شروع گفتن	امام صادق <sup>۱۸</sup> : «اگر هنگام آمیزش نام خدا برده نشود، شیطان در آن شریک می‌شود و اگر برده شود، شیطان دور می‌شود.» <sup>۱۹</sup>

<sup>۱</sup> بخار الانوار، ج ۲، ص ۲۹۰

<sup>۲</sup> طب جامع امام صادق<sup>۳</sup>

<sup>۳</sup> بخار الانوار، ج ۶۲، ص ۲۷۵

<sup>۴</sup> مکارم الاخلاق، ص ۴۶

<sup>۵</sup> طب الأئمة، ص ۱۳۰

<sup>۶</sup> کنز العمال ج ۱۶ ص ۳۵۵

<sup>۷</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۹۱

<sup>۸</sup> مستدرک علی الصحیحین، ج ۱، ص ۲۵۴

<sup>۹</sup> بخار الانوار، ج ۶۲، ص ۲۷۵

<sup>۱۰</sup> مکارم الاخلاق، ص ۴۶

<sup>۱۱</sup> مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۳۱



<p>امام رضا<sup>۱</sup>: «با زن آمیزش نکن مگر اینکه با او بازی کنی، و زیاد بازی کنی و پستانهایش را بفشاری و چون چنین کردی، شهوت بر او غالب آید و آبشن جمع شود. این بدانجهت است که آب از پستانش خارج شود و شهوت در چهره و چشم‌انش آشکار شود و به تو می‌پیدا کند، همان‌طور که تو به او میل داری.»<sup>۲</sup></p> <p>پیامبر<sup>۳</sup>: «زن و مرد حین آمیزش عربان نباشد و همچون الاغ به هم آویزان بشوند، چراکه ملائکه از آن‌ها دور می‌شوند.»<sup>۴</sup></p> <p>از امام کاظم پرسیدند: «اگر در هنگام جماع رو انداز کنار رود؟ فرمودند ایرادی ندارد.»<sup>۵</sup></p> <p>پیامبر<sup>۶</sup>: «جماع مکن جز آن که خودت دستمالی داشته باشی و زنت نیز پارچه‌ایی دیگر که با یک پارچه خود را پاک مکنید که شهوت بر شهوت افتاد و مایه دشمنی بین شما می‌شود و شما را به جدایی و طلاق می‌کشاند.»<sup>۷</sup></p> <p>امام رضا<sup>۸</sup>: «پس از انجام جماع، ناگهان برخیزد بلکه ابتدا به پهلوی راست خود بغلند و مدتی در این حالت استراحت کند.»<sup>۹</sup></p> <p>امام رضا<sup>۱۰</sup>: «آنگاه برخیزد و ادرار کند. این آرامش و شست و شوی مجازی به وسیله ادرار شما را از باقی ماندن مواد رسوبی در مجاری تناسلی که موجب تولید سنگ در مجرای تناسلی است اینم می‌دارد.»<sup>۱۱</sup></p> <p>پیامبر<sup>۱۲</sup>: «خوردن در حال جنابت باعث پیسی است.»<sup>۱۲</sup></p> <p>۹ چیز بر جنب مکروه است: اول و دوم: خوردن و آشامیدن، ولی اگر وضو بگیرد مکروه نیست. سوم: خواندن بیشتر از هفت آیه از سوره‌هایی که سجده واجب ندارد. چهارم: رساندن جایی از بدن به جلد و حاشیه و بین خطاهای قرآن. پنجم: همراه داشتن قرآن. ششم: خوابیدن، ولی اگر وضو بگیرد یا به واسطه نداشتن آب، بدل از غسل تیم کند، مکروه نیست. هفتم: خضاب کردن به حنا و مانند آن. هشتم: مالیدن روغن به بدن. نهم: جماع کردن بعد از آن که محظوظ شده، یعنی در خواب منی از او بیرون آمده است.<sup>۱۳</sup></p> <p>از مجموع احادیث استفاده می‌شود که افراد پس از رابطه برای بازگردانی نیروی ازدست رفته می‌توانند معجونی بسازند از شیر، عسل، موم عسل، گرد و خرما که می‌بایست پس از غسل کردن آن را نوشید.</p>	<p><b>بسیار ملاعبة و بازی کردن قبل از دخول</b></p> <p><b>حداقل لباسی هنگام دخول بر تن داشتن</b></p> <p><b>ملحفه یا روپوشی در ابتدا بر رو انداختن</b></p> <p><b>پاک کردن با دستمال‌های جداگانه</b></p> <p><b>اندکی استراحت</b></p> <p><b>ادرار پس از جماع</b></p> <p><b>نخوردن غذا در حال جنابت</b></p> <p><b>خوردن و نوشیدن مواد مغذی</b></p>	<p>۶</p> <p>۷</p> <p>۸</p> <p>۹</p> <p>۱۰</p> <p>۱۱</p> <p>۱۲</p> <p>۱۳</p>
---	---	---

و باید دانست که در هنگام جماع نباید انگشت‌تری که نام خدا بر آن حک شده در دست داشت و در آن حال نباید قرآن خواند.<sup>۱۴</sup>

جماع، یکی از مهم‌ترین ارکان گرم نگهدارشتن کانون خانواده محسوب می‌شود از همین روست که پیامبر<sup>۱۵</sup> می‌فرمایند: «بهترین زنان شما زن پاک‌دامنی است که دامن و شرمگاه خود را از نامحرم حفظ کند و برای شوهرش شهوت‌ران و حشری باشد.»<sup>۱۶</sup> و امام صادق<sup>۱۷</sup> از عدم تمکین زن در صورت درخواست مرد این‌گونه تحذیر می‌دهد: «زندگانی که شوهرش را در خوابگاهشان معطل کند و راضی به عمل زنشویی نشود تا این‌که مرد به خواب رود، تا وقتی که مرد در خواب است ملائک آن زن را لعنت می‌کنند.»<sup>۱۸</sup>

نکته مهمی که می‌بایست در انتهای بدان اشاره کرد بحث وطی یا رابطه مقعدی است. پیامبر<sup>۱۹</sup> به صورت واضح می‌فرمایند: «پشت زنان امت من بر مردان امتم حرام است»<sup>۲۰</sup> و شخصی در همین زمینه از امام صادق<sup>۲۱</sup> پرسید پس آیه شریفه ۲۲۳ سوره بقره چه می‌شود؟ پاسخ دادند: «هر طور بخواهید» در فرج، چراکه حرث و فرزندآوری از طریق رحم (فرج) است. و منظور از هر طور بخواهید] زمان نزدیکی است.»<sup>۲۲</sup> البته در احکام فقهی، در صورت رضایت زن، این عمل شدیداً مکروه شمرده شده است.

<sup>۱</sup> مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۵۴۵

<sup>۲</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۱۲۰

<sup>۳</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۴۹۷

<sup>۴</sup> امالي شيخ صدوق، م ۸۴

<sup>۵</sup> رساله الذهبيه، آداب آمیزش

<sup>۶</sup> رساله الذهبيه، آداب آمیزش

<sup>۷</sup> بحار الانوار، ج ۶، ص ۳۳۴

<sup>۸</sup> توضیح المسائل امام حفیینی، م ۳۵۶

<sup>۹</sup> حلیه المتقین، آداب مجامعت

<sup>۱۰</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۵

<sup>۱۱</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۵۰۷

<sup>۱۲</sup> عوایل اللئالی، ج ۳، ص ۳۱۶

<sup>۱۳</sup> بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۲۹

## آداب فرزندآوری

درست از زمانی که سرمایه‌گرایی یا کپیتالیسم در جهان همه‌چیز را به کالا تبدیل کرد، فحشاً تبدیل به تجارتی پرسود در سراسر عالم شد. و با همین هدف، اصالت آرامش (سکینت) و فرزندآوری در همبستری تبدیل به اصالت لذت شد و چون لذت در اصالت قرار گرفت، رعایت آداب و اصول برای تولید نسل بی‌اهمیت دیده شد و حتی در خانواده نیز بعضًاً فرزندان بدون رعایت آداب نطفه‌شان بسته می‌شد در نتیجه کیفیت نسل پایین می‌آید. گرچه با پیگیری سیاست‌های اصالت لذت در جهان اکنون برخی کشورهای آمریکای جنوبی تا هشتاد و دو درصد تولد بیرون از خانواده (زنزاده با تعریف خودشان) و در اروپا کشورهایی مانند فرانسه نزدیک به ۶۰ درصد دچار از هم گسیختگی نهاد خانواده یعنی زنزادگی هستند.<sup>۱</sup> و اهمیت آنجاست که رسول خدا<sup>۲</sup> به علی<sup>۳</sup> می‌فرمود: «تنها سه گروه تو را دشمن دارند: ولد زنا، منافق و کسی که مادرش در حال حیض به او حامله شده باشد». پس پیامبر<sup>۴</sup> فرمود: «هر که ما اهل‌بیت را دوست بدارد، باید خدا را بر نخستین نعمت، ستایش گوید. ابوذر پرسید: ای پیامبر خدا! نخستین نعمت کدام است؟ فرمود: حلال‌زادگی»<sup>۵</sup> بدیهی است که این آمار در مورد کیفیت نطفه سایر افراد آن جوامع صحبتی به عمل نمی‌آورد و اگر کشورهای مسلمان هم دستورات رسول‌الله را پیگیری نکنند بهزودی با پایین رفتن کیفیت انسان‌های جوامع مسلمان در وهله دوم آمار زنزادگی در میان آن‌ها هم به درصددها خواهد رسید! دستوراتی که اگر به آن‌ها توجه شود هم به وسیله کاهش بیماری‌ها نظام صحت کشور با هزینه‌های کمتری مواجه خواهد بود و هم نظام فرهنگی کشور با هزینه‌های کمتری می‌تواند فعالیت کند و هم نظام سیاسی کشور به وسیله قلب‌های سالم و اندیشه‌های پاک، باثبات‌تر و دچار شباهات و اعوجاج‌های کمتری خواهد بود.

جمعیت یکی از ارکان قدرت ملی در هر کشوری محسوب می‌گردد.<sup>۶</sup> و پیامبر<sup>۷</sup> در این مورد فرموده است: «آیا نمی‌دانید که من در روز قیامت به فزوئی شما بر امّت‌های [دیگرا] حتی به جنین سقط شده افتخار می‌کنم؟»<sup>۸</sup> و این رکن مهم در قدرت ملی به طور ویژه‌ای توسط دشمنان در کمیت و کیفیت دچار آسیب شده به‌طوری‌که امام خامنه‌ای مظلمه می‌فرمایند: «یکی از خطاهایی که خود ما کردیم - بندۀ خودم هم در این خطا سهیم - این مسئله تحدید نسل از اواسط دهه ۷۰ به این‌طرف باید متوقف می‌شد. این را متوقف نکردیم؛ این اشتباه بود. عرض کردم؛ مسئولین کشور در این اشتباه سهیماند، خود بندۀ حقیر هم در این اشتباه سهیم. این را خدای متعال و تاریخ باید بر ما ببخشد. با این روند کنونی اگر ما پیش برویم کشور پیر خواهد شد. خانواده‌ها، جوان‌ها باید تولیدمثل را زیاد کنند؛ نسل را افزایش دهند». و متأسفانه پس از ۴۲ بار تأکید در سال ۹۹ می‌فرمایند: «در این چند سال اخیر تکیه کردہام و تأکید کردہام، [ولی] متأسفانه حالا که انسان نتایج را نگاه می‌کند، معلوم می‌شود که خیلی این تأکیدها تأثیر زیادی نداشته. بایستی به جد مسئله فرزندآوری را مهم دانست و از پیری جمعیت ترسیم. حالا خارجی‌ها را کار نداریم؛ دشمن، دشمن است؛ اما بعضی کج‌سليقگی‌ها را متأسفانه آدم در داخل مشاهده می‌کند!»<sup>۹</sup> و متأسفانه مشاهده می‌شود که پایین‌ترین نرخ باروری در میان کشورهای مسلمان متعلق به ایران بوده<sup>۱۰</sup> و در صورت ادامه جزو ۴ کشور پیر جهان خواهیم بود.

پس باید باور داشت که فرزندآوری اکنون به یک واجب برای مسلمانان بدل شده است، واجبی که نباید از آن هراسید چراکه آنکه «همان کس که دندان دهد، نان دهد»<sup>۱۱</sup> و دغدغه تربیت را این روایت از امام کاظم به خوبی پاسخ داده است: «یکی از شیعیان به امام کاظم نامه نوشت: «به علت آنکه همسرم تمایل ندارد، پنج سال است که از فرزنددار شدن خودداری کردہام. او معتقد است

<sup>۱</sup> <https://ifstudies.org/ifs-admin/resources/reports/worldfamilymap-2019-051819.pdf>

<sup>۲</sup> علل الشرائع، ج ۱، ص ۱۴۲

<sup>۳</sup> کشف الغمة، ج ۱، ص ۴۵۱

<sup>۴</sup> توحید صدقوق، ص ۳۹۵

<sup>۵</sup> بیانات در اجتماع مردم بجنورد ۱۳۹۱/۰۷/۱۹

<sup>۶</sup> بیانات در دیدار نمایندگان مجلس یازدهم ۱۳۹۹/۰۴/۲۲

<sup>۷</sup> بوستان سعدی، باب ششم در قناعت، بخش ۱۱

<sup>۸</sup> <https://shia-news.com/000u3d>



مشکلات مالی و نبود امکاناتِ رشد جسمی و تربیت روحی، فرزندداری را برای ما سخت می‌کند. نظر شما چیست؟» امام در پاسخ نوشت: «فرزند بیاور چراکه خدای بزرگ رزق [معنوی و روزی مادی] آن را می‌دهد.»<sup>۱</sup>

همبستری برای بستن نطفه، امری خطیر و مهم است، چراکه بنا به فرموده حضرت رسول<sup>ص</sup>: «شقی و ستمگر از شکم مادر شقی است و سعید و نیکبخت از شکم مادر سعید است.»<sup>۲</sup> تربیت و عاقبت از شکم مادر شروع می‌شود و این به آن معنی است که نگارنده می‌پنداشد که نیمی از تربیت تا قبل از تولد انجام می‌شود و نیمی دیگر در طول ۲۱ سال پس از تولد.<sup>۳</sup> از نیمه اول هم، چند ماه قبل از نطفه و هنگام بستن نطفه بیشترین تأثیر را دارد. پس ضروری است که مهم‌ترین قواعد را فراگیریم.

آداب عمومی جماع، که در هر حال می‌بایست رعایت گردد و در هنگام نطفه‌ریزی افزون بر آن، این حالات و مکان‌ها ممنوع است:<sup>۴</sup>

ردیف	حرمت	علت	ردیف	حرمت	علت
۱	جماع در هنگام ظهر <sup>۵</sup>	لوچ و دوبین	۱۵	در شبِ روزی که زلزله، خسوف و کسوف و باد سرخ و سیاه می‌وزد <sup>۶</sup>	کراحت به علت استخفاف به آیات الهی دیدن آنچه دوست ندارد در فرزندش
۲	جماع بین زمان اذان و اقامه	ظالم و خون‌ریز	۱۱	زیاد سخن گفتن در حین جماع	لال شدن فرزند
۳	بین الطلوعین <sup>۷</sup>	دیدن آنچه دوست ندارد در فرزندش	۱۲	با یاد و شهوت زن دیگر جماع کردن	مخنث (دگرجنس‌نما) یا دیوانه
۴	ساعت‌اولیه شب (بین مغرب و عشا)	ساحر یا دنیا را بر آخرت ترجیح می‌دهد	۱۳	ایستاده جماع کردن	احتمال تکرار ادرار
۵	جماع در شب عید قربان	چهار یا شش انگشت	۱۴	جماع بدون وضو با زن حامله	کوردل و بخیل
۶	جماع در شب عید فطر	شرور	۱۵	جماع مجدد بدون وضو یا غسل <sup>۸</sup>	دیوانگی
۷	جماع در شب نیمه شعبان	یاور ظالمان و باج‌بگیر	۱۶	جماع در حالی که با جانبت از خواب بیدار شده	دیوانگی
۸	شب اول، میانه و آخر ماه قمری <sup>۹</sup>	احتمال سقط / احتمال جن‌زدگی و دیوانگی / نیمه ماه: فقیر، کوچک و خوار	۱۷	نگاه به مهبل حین جماع <sup>۱۰</sup>	کوری فرزند
۹	جماع در شبی که فردایش سفر می‌روی	مالش را در راه ناچار صرف می‌کند / پرسفر و دوره گرد	۱۸	لخت مادرزاد در هنگام جماع	حضور شیطان و شرارت در نطفه

<sup>۱</sup> مکارم الأخلاق، ص ۲۲۴

<sup>۲</sup> عوالی اللئالی، ج ۱، ص ۳۵

<sup>۳</sup> تربیت بنا به فرموده پیامبر<sup>ص</sup>: «فرزند تا هفت سال سرور است و تا هفت سال بنده است، و هفت سال سوم وزیر است.» مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۲۲۳

<sup>۴</sup> ازدواج مکتب انسان‌سازی، شهید پاکنژاد، ص ۲۱۶

<sup>۵</sup> حلیله المتقین، باب زفاف، ص ۱۲۵

<sup>۶</sup> فروع کافی، ج ۵، ص ۴۹۷

<sup>۷</sup> فروع کافی، ج ۵، ص ۴۹۷

<sup>۸</sup> مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۹۱

<sup>۹</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۱۲۹

<sup>۱۰</sup> وسائل الشیعه ح ۲۵۱۹۳



۱۹	جماع بدون ذکر بسم الله <sup>۱</sup>	حضور شیطان و شرکت در نطفه	۲۳	جماع زیر آفتاب مستقیم	پریشان و بدحال و فقیر تا موقع مرگ / سقط
۲۰	جماع در ایام حیض	ناقص الخلقه <sup>۲</sup> / زشتی چهره <sup>۳</sup> / دشمن اهل بیت <sup>۴</sup>	۲۴	جماع در پشت بام	منافق ریاکار، بدعت‌گذار در دین
۲۱	جماع در حالی که حنا بسته‌اید <sup>۵</sup>	محنث (دگر جنس نما)	۲۵	کودکی در نزدیکی شما باشد / حتی صدای نفس زدن را بشنوید <sup>۶</sup>	زنگار خواهد شد یا فرزند حاصله زنگار خواهد شد
۲۲	جماع زیر درخت میوه‌دار	جلاد و خونریز یا سرکردۀ ظالمان			

هرگاه خواستید فرزندی از خدا طلب کنید، ابتدا به نیت توبه غسل کنید و سپس وضو گرفته و دو نماز دورکعتی اقامه کنید و در هر رکعت یک مرتبه حمد، سه مرتبه توحید و یک مرتبه فلق و یک مرتبه ناس خوانده شود و پس از اتمام نماز دوم ۷۰ مرتبه استغفار کنید و سپس بگویید: «الاحول و الا قوہ الا بالله العلی العظیم یا عزیز یا غفار اغفر لی ذنوبی و ذنوب جمیع المؤمنین و المؤمنات فانه یغفر الذنوب الا انت». <sup>۷</sup> سپس از صمیم قلب از خدا فرزندی صالح و سالم را طلب کرده و بنا به سفارش پیامبر<sup>ص</sup> به حضرت علی<sup>ع</sup> که جبرئیل به آن حضرت وحی کرده بود، از میان اوقات زیر یکی را برگزینید<sup>۸</sup>:

ردیف	زمان	علت	ردیف	زمان	علت
۱	جماع در شب دوشنبه	حافظ قرآن و راضی به قسمت خدا	۵	جماع در شب جمعه	خطیب و سخنگو
۲	جماع در شب سه شنبه	شهادت روزی اش می‌شود، دل رحم، جوانمرد خواهد بود و غیبت و تهمت خواهد زد	۶	جماع در شب جمعه بعد از نماز عشاء	امید است از ابدال شود.
۳	جماع در شب پنجشنبه	حاکم شریعت یا عالم	۷	جماع در جمعه عصر	از دانایان مشهور
۴	پنجشنبه ظهر	شیطان به او نزدیک نشود تا پیر شود و سلامتی دین و دنیا نصیبیش می‌شود	۸	ماههای مناسب: اردیبهشت ماه، بعد فروردین و بهمن <sup>۹</sup>	قرار گرفتن ماه در این برجها، به تکوین نطفه و تبدیل جنین قدرت و حیات مؤثر می‌بخشد.

امام رضا<sup>ع</sup> در رساله ذهبیه می‌فرمایند: ستوده است آمیزش در آخر شب باشد که مایه هوشیاری و عقل بیشتر می‌شود، لذا در مواردی که جماع در شب توصیه شده زمان مناسب آن را آخر شب و پیش از نماز صبح معین می‌کنند.

زیبایی فرزند، در احادیث مورد اشاره قرار گرفته و مؤمنان باید علاوه بر باطن، ظاهری زیبا داشته باشند از همین رو پیامبر<sup>ص</sup> خربزه با پنیر را برای زن باردار توصیه کردند که بر زیبایی و خوش‌خلقی کودک می‌افزاید.<sup>۱۰</sup> اگر پدران کاسنی زیاد بخورند بر مردانگی

<sup>۱</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص

<sup>۲</sup> من لا يحضره الفقيه، ج ۱، ص ۹۶

<sup>۳</sup> اصول کافی، ج ۵، ص ۵۳۹

<sup>۴</sup> علل الشرائع، ج ۱، ص ۱۴۲

<sup>۵</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۲۵۲۰۵

<sup>۶</sup> وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۱۳۲

<sup>۷</sup> اقبال الاعمال، ص ۳۵۸ / رساله لقاء الله، ص ۸۱

<sup>۸</sup> حلیه المتقین، باب آداب مجامعت، ص ۱۲۹

<sup>۹</sup>

<sup>۱۰</sup>

<sup>۱۱</sup>



فرزند می‌افزاید<sup>۱</sup> و اگر به<sup>۲</sup> و انار شیرین<sup>۳</sup> زیاد بخورد بر زیبایی فرزند می‌افزاید. کندر و گلابی<sup>۴</sup>، خوراکی است که پدر و مادر هردو باید مصرف کنند و امام رضا<sup>۵</sup> می‌فرمایند: «به زنان باردارتان کندر بخورانید، اگر پسر باشد، هوشمند و دانا و دلیر خواهد بود و اگر دختر باشد زیبا و خوش‌خلق شده و باسن‌ش بزرگ شده و مورد علاقه شوهر خواهد بود.»<sup>۶</sup> امیرالمؤمنین می‌فرماید: «به زن تازه زائیده خرمای برنی (زاهدی) بخورانید که فرزند زیرک و بردبار شود.»<sup>۷</sup> البته خوراکی‌ها و دستورالعمل‌های زیبایی و فرزانگی کودک بیش از مواردی است که ذکر شد.

پیامبر<sup>۸</sup> در مورد ارزش بارداری این‌گونه می‌فرماید: «زمانی که زنی باردار می‌شود، ملائکه آسمان‌ها و ماهی‌های دریا برای او از خدا طلب مغفرت می‌کنند. خداوند برای در هر روز هزار پاداش می‌نویسد و هزار گناه از او پاک می‌کند. زمانی که درد زایمان به او رسید، خداوند پاداش مجاهدان، شهیدان و صالحان را برای او می‌نویسد و گناهانش را پاک می‌کند مانند روزی که از مادر متولد شده و ثواب هفتاد حج را برای او ثبت می‌کند.»<sup>۹</sup> و امیرالمؤمنین علی<sup>۱۰</sup> نیز این‌گونه تأکید می‌کنند که: «اگر زنی در مدت بارداری تا شیردهی از دنیا برود، جایگاه شهیدان نصیب او می‌شود.»<sup>۱۱</sup> امام صادق<sup>۱۲</sup> فرمود: «زنی که در وقت زایمان از دنیا برود [در روز قیامت] حساب و کتابی برای او نخواهد بود.»<sup>۱۳</sup> البته ادعیه زیادی در باب تسهیل زایمان در کتب مختلف بیان شده است. و مرد می‌تواند در حین وضع حمل همسر خود سوره مبارکه انشقاق را با نیت خالص بخواند<sup>۱۴</sup> و در نهایت پیامبر<sup>۸</sup> می‌فرمایند: «هر زمان که زن کودک را شیر دهد، خداوند برای هر قطره حسن‌های می‌نویسد و گناهی می‌بخشد و حورالعین در بهشت برایش طلب مغفرت می‌کنند.»<sup>۱۵</sup> پس باید دانست که حدیث مشهور «بهشت زیر قدم‌های مادران است.»<sup>۱۶</sup> از ابتدای بارداری و تولد فرزند عینیت پیدا می‌کند.

در باب تولد فرزند و آداب آن دستورات و اعمال بسیاری وارد شده، اما باید دانست که «حق فرزند بر پدرش این است که نام نیک برایش انتخاب کند، و خوب تربیتش نماید، و قرآن را تعلیمش دهد.»<sup>۱۷</sup> و پیامبر<sup>۸</sup> فرمود: «هیچ خانواده‌ای نیست، که نام پیامبری در آن باشد (بر روی فرزندانشان) مگر آنکه خداوند ملکی را مأمور می‌کند تا صبح و شام برایشان تقدیس کند»<sup>۱۸</sup> و «پیوسته آن خانه در برکت خواهد بود.»<sup>۱۹</sup> و امام علی<sup>۲۰</sup> می‌فرماید: «بر فرزندانتان پیش از تولد نام بگذارید، چراکه در روز قیامت فرزندان سقط شده به پدر خود خواهند گفت چرا مرا نامی ننهادی؟!»<sup>۲۱</sup> و چون به دنیا آمدند، کام آن‌ها را با تربت اصیل امام حسین<sup>۲۲</sup> بازکنید.<sup>۲۳</sup> و آن‌ها را به نیت تولد غسل دهید و لو تا سه روز بعد از زادروز<sup>۲۴</sup> و در گوش راست کودک اذان و در گوش چپ او اقامه بگویید که بنا به فرموده رسول‌الله، مایه ایمنی از شیطان رانده شده است.<sup>۲۵</sup> و سرش را بتراشید و هموزن آن نقره صدقه دهید و برایش عقیقه کنید، یعنی گوسفندی را (برای پسر نر و برای دختر ماده) که سن آن بیش از ۷ ماه باشد و وضع ظاهری آن سالم باشد و عیب و بیماری نداشته باشد را با نیت فرزند و دعای مخصوص حین ذبح، ذبح کرده و ترجیحاً استخوان‌ها شکسته نشود بلکه از مفصل

<sup>۱</sup> محسن ح، ۲، ص ۳۱۳

<sup>۲</sup> مکارم الاخلاق، ج، ۱، ص ۳۷۲

<sup>۳</sup> اصول کافی، ج، ۶، ص ۳۵۵

<sup>۴</sup> بحار الانوار، ج ۵۴

<sup>۵</sup> تهذیب الاحکام، ج، ۷، ص ۴۴۰

<sup>۶</sup> حلیه المتقین، باب آداب مجامعت

<sup>۷</sup> عوائل العلوم، ج، ۱، ص ۵۰۷

<sup>۸</sup> من لا يحضره الفقيه، ج، ۳، ص ۵۶۱

<sup>۹</sup> امالی شیخ طوسی، ص ۶۷۳

<sup>۱۰</sup> تفسیر البرهان، ج، ۵، ص ۶۱۵

<sup>۱۱</sup> عوائل العلوم، ج، ۱، ص ۵۲۴

<sup>۱۲</sup> میزان الحكمه، ج ۲۲۶۹۱

<sup>۱۳</sup> نهج البلاغه، قصار ۳۹۹

<sup>۱۴</sup> امالی شیخ طوسی، ص ۵۱۱

<sup>۱۵</sup> دعائم الاسلام، ج، ۲، ص ۱۸۸

<sup>۱۶</sup> الخصال، ص ۶۳۴

<sup>۱۷</sup> امام صادق<sup>۱۷</sup>، تهذیب الاحکام، ج، ۶، ص ۷۴

<sup>۱۸</sup> امام صادق<sup>۱۸</sup>، اصول کافی، ج، ۳، ص ۴۰

<sup>۱۹</sup> اصول کافی، ج، ۶، ص ۲۴

جدا شود و با آن غذا پخته و مردم را طعام کنید، و بهتر است فقط اهل ایمان و ولایت را در این مورد اطعم کنید. و پس از آن برای کودک دعا کنند.<sup>۱</sup>

پیامبر<sup>ص</sup>: «بچه‌هایتان را به خاطر گریه کردنشان نزنید. چراکه گریه آن‌ها تا چهارماهگی ثواب شهادت به لا اله الا الله است و چهارماه [دوم] صلوات و در چهار ماه [سوم] دعا برای والدین او است.»<sup>۲</sup> و برای آرامش کودک دعاهای و اعمالی در کتب روایی ذکر شده است.

طلب فرزند در دوره ما با موانع فراوانی همراه شده، بنا به آمار در ۵۰ سال گذشته میزان اسپرم در مردان به علل ناشناخته‌ای کاهش شدیدی داشته<sup>۳</sup> که مصرف الکل و دخانیات و مواد شیمیایی درون خوراکی‌ها را از عوامل آن حدس می‌زنند. فارغ از آن برخی زنان به طور طبیعی حتی تا سال اول پس از ازدواج باردار نمی‌شوند<sup>۴</sup>. گرچه عده محدودی بنا به وراثت تا دو سال هم پس از ازدواج باردار نمی‌شوند. اما بنا به تجربه عمومی، کسانی که مدتی را به وسیله قرص جلوگیری می‌کنند، احتمال بارداری شان پس از اقدام کاهش می‌یابد. در احادیث و روایات، دستورالعمل‌های مختلفی را برای فرزنددار شدن بیان کرده‌اند. معصومین برای کسانی که به گتاه خاصی گرفتار بودند استغفار بسیار زیاد را توصیه کرده‌اند و در ایران نیز عمل مخصوصی در زیارت امام هشتم بسیار تجربه شده که جواب داده است. که شرح آن را با کمی جستجو می‌توانید به دست آورید.

امید است که با مطالعه این احادیث نورانی و عمل به آن‌ها نسلی، زیاد، سالم و مؤمن تحويل جامعه داده و عمل حسن‌های برای خود در روزی که همه پیوند‌ها گستاخ می‌شود<sup>۵</sup> و مادر از فرزند فرار می‌کند<sup>۶</sup> و دیدار حضرت الله میسر می‌شود، فراهم کنید.

## كتاب‌نامه

صمیمانه با عروس و داماد | محمود اکبری  
نیازها و روابط جنسی زناشویی | محسن ماجراجو  
نسیم مهر | حسین دهنوی  
گلبرگ زندگی | حسین دهنوی  
رازهای همسرداری | علی ابراهیمی اقلیدی  
بهشت خانواده | سید جواد مصطفوی  
گلهای بهشت | برات محمد هدایتی  
سرچشم‌هه تربیت | محمدعلی قاسمی  
دوران طلایی تربیت | محمدعلی قاسمی  
ریحانه بهشتی | سیما میخبر  
آداب زناشویی | محمد دریابی  
زناشویی و بارداری | اکبر شعبانی  
می‌خواهم مادر شوم | سید احمد احمدزاده

نهج الفصاحه | ابوالقاسم پاینده  
حلیه المتقین | محمدباقر مجلسی  
مطلع عشق | امام خامنه‌ای<sup>مدظله</sup>  
آداب انعقاد نطفه | داوود صمدی آملی  
ازدواج مکتب انسان‌سازی | شهید سید رضا پاک‌نژاد  
سلوک، با همسر | جعفر صالحان  
سلوک با فرزند | جعفر صالحان  
طب جامع پیامبر اعظم<sup>ص</sup> | سعید و لطیف راشدی  
طب جامع امام علی<sup>ع</sup> | سعید و لطیف راشدی  
طب جامع امام باقر<sup>ع</sup> | سعید و لطیف راشدی  
طب جامع امام صادق<sup>ع</sup> | سعید و لطیف راشدی  
طب جامع امام کاظم<sup>ع</sup> | سعید و لطیف راشدی  
آداب عشق ورزی | عفت السادات مرقاتی خوئی

مطالب بیشتر را با مراجعه به پایگاه جنبش  
مردمی حلال زاده‌ها مطالعه کنید.  
<http://halalzadeha.ir>



<sup>۱</sup> آداب مختصر عقیقه، محمد‌هادی مذهب‌جعفری  
<sup>۲</sup> وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۷۱

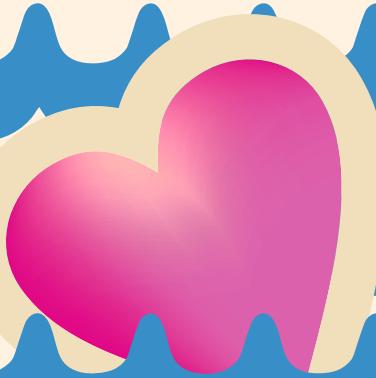
<sup>۳</sup> <https://www.nytimes.com/2017/08/16/health/male-sperm-count-problem.html>

<sup>۴</sup> <https://www.borna.news/fa/tiny/news-896623>

<sup>۵</sup> پیامبر اکرم می‌فرماید: «پیوند هر حسب و نسبی، روز قیامت بریده می‌شود، جز حسب و نسب من.» مجمع‌البیان، طبرسی، ج ۴، ص ۱۷۸  
<sup>۶</sup> سوره مبارکه عبس، آیات شریفه ۳۴ تا ۳۶

رسول الله می‌فرماید: این گفته مرد به همسر خویش  
که دوست دارم، هیچ‌گاه از قلب او بیرون نمی‌رود.  
(کافی، ج ۵، ص ۵۶۹)

دوست دار



دوست دار